

معرفی
کرت‌های رنگارنگ و عطر گیاهانی که فضا را پر کرده‌اند نشان‌دهنده وجود گیاهان معطر و دارویی در این قسمت از باغ است.

موقعیت
ضلع شمال‌غربی میدان مرکزی

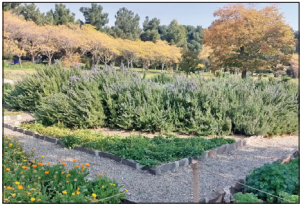
حفاظت از گیاهان دارویی

باغ گیاهان دارویی به مساحت ۵ هکتار برای کاشت و انجام تحقیقات در مورد گیاهان دارویی بومی و غیربومی و آشنایی بازدیدکنندگان با این گیاهان ایجاد شده است. حفاظت از تنوع ژنتیک گیاهان دارویی بومی از دیگر اهداف ساخت این بخش است. طراحی این بخش از باغ به شکلی است که گیاهان دارویی با کاربردهای خاص در کرت‌های جداگانه کاشته و معرفی شده‌اند و در مورد خواص آنها توضیحاتی ارائه شده است. انواع گیاهان دارویی ایرانی و خارجی در کرت‌های تحقیقاتی کاشته شده‌اند و در مورد ترکیب‌های شیمیایی و مواد مؤثره آنها تحقیق و بررسی می‌شود. گیاهان موجود در این کرت‌ها مواد اولیه مورد نیاز طرح‌های تحقیقاتی را فراهم می‌کنند. بخشی از این باغ به گیاهانی که دارای کاربرد صنعتی و غذایی هستند اختصاص یافته است.

یادگاری از طب ابن سینا

گیاهان دارویی ایرانی و خارجی در این قسمت از باغ که مواد اولیه مورد نیاز طرح‌های تحقیقاتی هستند، در کرت‌های جداگانه کاشته شده‌اند. سردیس ابن سینا در ورودی این باغ نصب شده است. در بخش دیگری از باغ هم سردیس زکریای رازی را مشاهده می‌کنید. مدل کرت‌بندی این باغ شبیه دستگاه تقطیر است و آبی که از دل زمین می‌جوشد در یک جوی کوچک به سمت برکه‌ای سرازیر می‌شود که محل کاشت گیاهان دارویی آبیزی است. در این قسمت باغ می‌توانید انواع گیاهان علفی دارویی، معطر و گیاهانی با کاربری‌های صنعتی را ببینید.

کلکسیون‌های باغ گیاه‌شناسی در فصل پاییز دیدنی هستند

جنگل نوردی در مرزهای غربی تهران

قطعه آموزشی و نمایشی

معرفی
کلکسیونی آموزشی و نمایشی در سال ۱۳۶۸ افتتاح شده است. در این قسمت از باغ چند نمونه باغچه کوچک طراحی شده که نشان‌دهنده الگویی برای ایجاد فضای سبز است.

موقعیت	جنب باغ اروپا
مساحت	۱۵ هزار متر مربع
شاخص‌ها	دریاچه نمک، تپه‌های شنی

همسایه با دریاچه نمک

در کلکسیون آموزشی و نمایشی می‌توانید ۲۳ گیاهی را که در نواحی دشتی ایران می‌رویند مشاهده کنید. این گیاهان بیشتر در شوره‌زارها می‌رویند و به همین دلیل در کنار دریاچه نمک مصنوعی کاشته شده‌اند. باغ سبزیجات و میوه‌های سنتی ایرانی، گیاهان غذای و پیازی گیاهان معطر و علفی برخی از گونه‌هایی هستند که در این قسمت از باغ می‌توانید مشاهده کنید. در کنار این کلکسیون پیاده‌روهایی با طرح‌های متنوع و گفیوش آجر، سنگ لاشه و بلوک‌های چندضلعی سیمانی تعبیه شده‌اند.

باغ سیستماتیک

در باغ سیستماتیک چینش گیاهان از گونه‌های مختلف براساس سیر تکاملی آنها انجام شده است؛ یعنی ترتیب قرار گرفتن آنها براساس قدمت پیدایش آنها از قدیم به جدید است.

موقعیت	ضلع جنوب شرقی میدان مرکزی
مساحت	۸۵ هزار مترمربع
شاخص‌ها	برکه نیلوفرآبی

هم‌سفره‌شدن گیاهان آبی‌زی نیلوفرها

در این باغ بیش از ۶۰۰ گونه از ۱۰۰ تیره گیاهی را می‌توانید ببینید. نام و تیره گیاهان در تابلوی کوچکی که مقابل گیاه داخل خاک قرار دارد، ثبت شده و در هر قطعه یک یا چند خانواده گیاهی کاشته شده‌اند. یک برکه در میانه این باغ قرار دارد که در دو طرف آن گیاهان آبی‌زی تک‌لپه‌ای و گیاهان دولپه‌ای کاشته شده‌اند و این برکه محل اتصال این ۲ گونه است. در این باغ می‌توانید با گونه‌های متعدد گیاهی و ارزش آنها برای محیط‌زیست آشنا شوید.

آبرباتوم

معرفی
محلی برای کاشت گیاهان چوبی بومی و غیربومی شامل درختان و درختچه‌هاست که برای مصرف در صنایع، کاشت در فضای سبز، جنگل کاری و بیابان‌زایی کاربرد دارند.

موقعیت	ضلع جنوب غربی میدان مرکزی
مساحت	۱۴۰ هزار مترمربع
شاخص‌ها	دریاچه، چشمه آب، برکه

باغ راه میان گیاهان

یک جاده آسفالته ۷۲۰ متری و باغ راه ۶۴۰۰ متری، دسترسی به قسمت‌های مختلف داخلی و پل‌های روی رودخانه را در بخش آبرباتوم فراهم می‌کند. رودخانه‌ای که به دریاچه‌ها منتهی می‌شود از باغی است که در بالادست مرکز قرار دارد و از آن سرچشمه می‌گیرد و در نهایت ۲ دریاچه را سیراب می‌کند. طراحی و نقشه کاشت گیاهان این قسمت از باغ هم با توجه به تیره‌های گیاهی و فرم رویشی درختان و درختچه‌ها ساختار شده است.

جنگل و گردشگاه شاکی

معرفی
درختانی با شاخ و برگ روشن مثل سپیدار و گونه‌هایی با برگ‌های سبز تیره و سوزنی در ضلع شمالی و جنوبی خیابان اصلی باغ کاشته شده‌اند.

موقعیت	شرق و غرب باغ میوه
مساحت	۲۵۰ هزار مترمربع
شاخص‌ها	آلاچیق، دریاچه

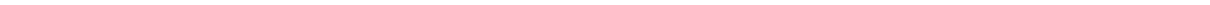
جنگل حفاظتی

این قسمت از باغ برای ایجاد فضای مناسب و حفاظتی در مقابل جریان باد و فراهم کردن رطوبت برای گیاهان با بیش از ۳۰ گونه درخت و درختچه جنگل کاری شده است. در بخش غربی این جنگل در میان درختان، ۴۴ آلاچیق برای استراحت بازدیدکنندگان با فواصل کم وارد شده‌اند. بیش از ۷۰ گونه درختی و درختچه‌ای احداث شده است. این بخش توسط باغ میوه و دریاچه ذخیره آب به ۲ قسمت جنگل و گردشگاه تقسیم شده است.

مهدیه تقوی‌راد

تصور کنید بتوانید در طبیعت چهار گوشه ایران و جهان چند ساعت قدم بزنید؛ در ابتدا شاید غیرممکن به‌نظر برسد اما با رفتن به باغ گیاه‌شناسی می‌توانید هم در جنگل‌های شمالی و هیرکانی قدم بزنید و هم از باغ‌های ایرانی دیدن کنید و در نهایت در سایه درختانی استراحت کنید که در تمام فصول سال سبز هستند و خزان ندارند. کلکسیون‌های موضوعی باغ ملی گیاه‌شناسی فرصت آشنایی با جهان گیاهان را در اختیار تان می‌گذارد. این باغ ۸ کلکسیون از گیاهان مختلف دارد که در ادامه با آنها آشنا می‌شوید.

باغ صخره‌ای و گیاهان زینتی

گیاهان زینتی این بخش از باغ از خارج از کشور تهیه شده‌اند و شامل ۳ بخش صخره‌ای، آبشار و نمایشی هستند.

موقعیت	جنب نهالستان قدیم
مساحت	۶۶ هزار مترمربع
شاخص‌ها	برکه، آبشار، گیاهان آبی‌زی مثل نیلوفر، لویی و ژنئیک

همان‌هایی از انگلستان

باغ صخره‌ای در زمینی به شکل تپه مامور واقع شده و صخره‌های استفاده‌شده در آن از کوه‌های اطراف جمع‌آوری شده است. تپه‌های این باغ توسط صخره‌ها و سنگ‌ها از هم جدا شده و بین آنها گونه‌های گیاهی مختلف کاشته شده‌اند که از کشور انگلستان به ایران وارد شده‌اند. بیش از ۷۰ گونه درختی و درختچه‌ای

و بیش از ۲۰۰ گونه علفی چندساله در این بخش وجود دارد. پیاده‌روهای این قسمت جنگل و گردشگاه تقسیم‌شده است.

باغ رز و چهار باغ ایرانی

آبنماهای پلکانی مشخصه اصلی این قسمت از باغ هستند. آبنماهایی که دوطرف آنها به‌صورت قرینه ۱۸ باغچه احداث شده است.

موقعیت	اطراف میدان مرکزی
مساحت	۷۵ هزار مترمربع
شاخص‌ها	آبنمای پلکانی

سرو شیراز در تهران

گیاهان این باغچه‌ها ترکیبی از گیاهان فصلی و گیاهان پوششی هستند. در مرکز میدان، باغ رز وجود دارد که در وسط آن نیز آبنمای بزرگی ساخته شده است و در طول بازدید شهروندان، فواره‌های آن باز است. در چهارطرف این آبنما جوی‌های آب ساخته شده است. در باغچه‌های میدان مرکزی که ۸ باغچه مثلثی و ۴ باغچه قوسی‌شکل است گل رز با گونه‌ها و رنگ‌های

مختلف کاشته شده است. وجه تسمیه چهارباغ به‌دلیل نوع معماری، تراس‌بندی و کاشت سرو شیراز در این قسمت از باغ است.

پهن‌برگان همیشه سبز

در این قسمت از باغ درختان و درختچه‌های همیشه‌سبز بومی و غیربومی کاشته شده‌اند.

موقعیت	ضلع شمالی قطعه قفقاز
مساحت	۱۶ هزار مترمربع
شاخص‌ها	پیاده‌روهای سنگ‌فرش شده

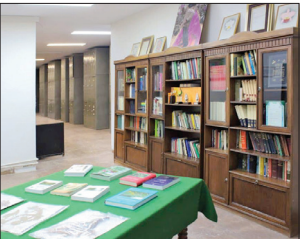

درختان مقاوم

جمع‌آوری، کاشت، بررسی سازگاری و معرفی نقش این گیاهان در طراحی فضای سبز، از دلایل احداث این قسمت از باغ بوده است. پیاده‌روهای سنگ‌فرش شده در ۴ قسمت این باغ تداعی گر باغ‌های ایرانی است و در هر قسمت از باغ گروه‌هایی خاص از گیاهان همیشه‌سبز کاشته شده‌اند. این درختان به‌دلیل داشتن برگ‌های ضخیم، پوست مقاوم و ریشه‌های قوی، در برابر شرایط سخت آب‌وهوایی مانند خشکی، یخبندان، بادهای شدید و حتی آتش‌سوزی سطحی مقاوم هستند.

- ویژه‌نامه روز پنجشنبه
- ۲۴ آبان ۱۴۰۳
- شماره ۶۱

معرفی
بزرگ‌ترین هر بار یوم مجموعه گیاهان خشک و حفظ‌شده کشور به نام هر بار یوم مرکزی ایران با حدود ۱۹۰ هزار نمونه گیاهی در باغ ملی گیاه‌شناسی و زیر نظر موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور قرار دارد.

موقعیت
ضلع غربی باغ ملی گیاه‌شناسی

مرکزی برای

تحقیقات گیاه‌شناسی

هدف از ساخت هر بار یوم مرکزی ایران، ایجاد زمینه مناسب برای انجام تحقیقات گیاه‌شناسی بوده است.

تیم‌های تحقیقاتی و متخصصین گیاه‌شناسی برای راه‌اندازی و تکمیل هر بار یوم که در واقع بستر انجام تحقیقات گیاه‌شناسی است، به مناطق مختلف کشور مسافرت و اقدام به جمع‌آوری نمونه‌های گیاهی کرده‌اند. اسناد علمی، پایه اولیه انجام طرح‌های تحقیقاتی مختلف از جمله فلور ایران، مطالعات سیستماتیک ملکولی، گرده‌شناسی، آناتومی و سایر زمینه‌های علوم زیستی هستند. در کنار هر بار یوم مرکزی ایران، کتابخانه تخصصی گیاه‌شناسی راه‌اندازی شده که مهم‌ترین کتابخانه گیاه‌شناسی کشور محسوب می‌شود. مهم‌ترین هر بار یوم گیاهان بی‌گل که شامل خرزه‌ها، جلبک‌ها، گلستگ‌ها و قارچ‌ها می‌شود، در این بخش از باغ ملی گیاه‌شناسی مستقر است.

هر چند هر بار یوم‌های دیگری در کشور ساخته شده‌اند، اما تخصصی بودن و وسعت هر بار یوم مرکزی باعث شده این بخش از باغ ملی گیاه‌شناسی، مرجع تحقیقات بسیاری از فعالان این رشته باشد.

شناسنامه گیاهان متنوع

در بخشی از هر بار یوم، گونه‌های گیاهی مختلف در فصل‌های مختلف گل و میوه جمع‌آوری شده‌اند. نمونه‌ها پس از جمع‌آوری و ثبت اطلاعات اولیه، پرس و خشک شده و پس از چسباندن روی کاغذهای مقوایی اتیکت‌گذاری شده‌اند. بیشترین نمونه گیاهی در این هر بار یوم، از قطعات باغ صخره‌ای و سیستماتیک، جمع‌آوری شده و کمترین جمع‌آوری مربوط به قطعات البرز و هیمالیای بوده است. همچنین تعدادی از نمونه‌های ناشناخته هم با تحقیقات کارشناسان هر بار یوم، شناسایی و برای آنها اتیکت تهیه شده است.

از آنجا که هر بار یوم مرکزی ایران در واقع یک بخش تخصصی در باغ ملی گیاه‌شناسی محسوب می‌شود، بازدید از آن بیشتر مخصوص دانشگاهیان و محققان رشته‌های مرتبط با گیاهان است. کتابخانه تخصصی این هر بار یوم هم در اختیار پژوهشگران و دانشجویان علاقه‌مند قرار می‌گیرد. برای بازدید از بخش‌های نمایشگاهی این هر بار یوم، هماهنگی قبلی لازم است.

بانک

ژن منابع طبیعی

معرفی: بانک ژن منابع طبیعی ایران مکانی با تجهیزات سردخانه‌ای و آزمایشگاهی ویژه است که از سال ۱۳۷۳ برای نگهداری بلندمدت بذر گیاهان طبیعی استفاده می‌شود. هدف بانک ژن منابع طبیعی، حفاظت از گیاهان خودروی بومی، انحصاری و مفید برای آینده سرزمین ایران است. این نهاد توجه ویژه‌ای به حفاظت از گیاهانی دارد که با خطر انقراض مواجه یا دارای ظرفیت استفاده در کشاورزی هستند. گاری «بنی طبیعت» بخش جانبی این بانک طبیعی است که سال ۱۳۹۴ افتتاح شد و در آن آثار هنری هنرمندان و حامیان نجات گونه‌های گیاهی ایران برای نمایش و فروش عرضه می‌شود.

- موقعیت: مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع باغ گیاه‌شناسی